Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Platonis Phaedo - Cod. Aug. perg. 131

Plato

[Reichenau ?], [Anfang 15. Jh.]

Oratio platonica Socratis ad Athenienses habita / de greco in latinum transtulit Leonardus Aretinus

urn:nbn:de:bsz:31-41921

Visual Library

Oratio platonica Socratis ad athenienses habita. Quam
nostre etatis eloquentie princeps. Leonardus aretinus
de greco in latinum transtulit feliciter incipit.

Quid vobis athenienses viri contigerit. ad
versarijs meis orantibus haud scio. ipse
vero cum dicerent qualis ego sim ferme ob
litus fui sic persuasive eloquebantur. vera
tamen ut aiunt nichil dixerunt. At unum admiror maxime
cum multa alia mentiti fuerint. dixisse illos vos oportere
diligenter advertere. ne a me tamquam dicendi peritissimo
deciperemini. Nam quod non erubuerit quod a me stati
re confitarentur. quin haud utrinque viderer perite dicere
impudentissimum mihi esse videtur. nisi forte vera loquentem
dicendi peritum asserant quod quidem si sic intelligant
haud negem sed non ut dicunt fandi peritum esse. ipsi vero
ut inquam verum nullum dixerunt. At vos me vera cuncta
dicentem audietis. nec expolitum quidem verbis atque nominibus
ornatumque sermonem. testor Jovem o viri athenienses. que ad
modum illi fecerunt. sed simpliciter dicta audietis et verba
ut cuique contigerit. iusta enim credo esse que loquor. et vestrum
nullus dicturum me quidem aliter expectet. Neque enim hanc
o viri decet etatem ut quidam ageret adolescentu
lus elaborato sermone vos adire. Et quidem o omnes viri athe
nienses rogo vos atque deprecor ut si solito meo sermone
quo me in foro aut penes nummularias officinas quo ve
aut alibi etiam colloqui e vobis plures solitum audivere
in hac mea excusatione uti perspicietis nequaquam ob hoc mi
rari aut murmuragere. sic enim se res habet. Nam cum septua
gesimum iam annum excesserim nunc iudiciale primum tribu
nal petij. inerudite igitur et insolenter orationem que
hic debetur ago. tamquam si peregrinus omnino existerem. Quam
obrem michi etiam veniam date. si ea voce eoque dicendi ritu
in quo educatus fuerim nunc loquar. Quin etiam quod in

quidem iustum videtur vos nunc deprecor dicendi modum
advertere haud velitis sed rethoris quod forte sit me
lius considerare hoc ipsum atque huic rei mentem intendere
iusta ne an iniusta ipse dixero. hoc enim ipsum est officium
iudicis sed rethoris vera dicere. Dicere itaque primum exi
stimo athenienses viri / que primum contra me dicta fue
runt primosque accusatores exinde postera accusatoresque
posteros a me repellere. permulti enim me vobis accusa
vere per annos antea plures veri nihil dicentes quos
ego magis extimeo quam hos qui anyto assistunt / hi licet et
multum officiant. Sed illi quidem mihi o viri officiunt ma
gis qui vestrum multos a puerilibus annis apprehendentes
persuadebant de me / et accusabant veri nihil dicentes.
quoniam quidam est Socrates vir sapiens qui que sunt supra
curet que ve terrestria cuncta diligenter exquirat que
minus bona meliora verbo protendat. hi talem hunc inde
rumorem o viri athenienses dispergentes nunc me vehe
menter accusant. Nam hi qui audiunt hos qui hec huius
modi queritant existimant non putare deos esse. preterea
multi fuere accusatores et diu hoc facere perseverarunt. Cum
etiam adholescentulos vos alloquebantur quosdamque pue
ros qua in etate facile crederetis qui cum causam meam
ageret adesset nullus. Quodque est mihi omnium aversissimum /
scire istorum nomina et vobis dicere / Preterque si illorum come
dus existat quispiam haud possum. At horum nullos quosque
ob invidiam suaque usi calumnia vos persuaserunt qui per
suasi alios persuasistis in causa adducere tamen hic possum neque
tamen hos qui nimis preterire. nec quemquam arguere sed
insolenter tanquam in umbra pugnare / cum excusamus nos
et respondente nullo aliena reprehendimus necesse est. Pu
tetis itaque ut ego inquam accusatores mihi adesse dup
lices / alteros quidem qui me nunc accusant alteros vero
qui olim quos ego dico / quibus me prius respondere oportere
existimetis / illos enim vos prius cum accusarent me audivi

quod quia ultra dicere ego non possum vobis dicere nomina ipsorum qui me accusant nisi forte aliquis fuerit qui comedias scripserit contra me falso

stis et longe magis quam istos qui nunc accusant. Age sit ita.
At hec expugnanda sunt viri athenienses, conandumque agen-
dum viribus ut quam per multum tempus percepistis calumniam
tam brevi ipso tempore deleam atque a vobis depellam. Ceterum hec
fieri sic velim, quo quidem et vobis et mihi melius fiat
quodque ut amplius faciam cum me excusem, quod quidem arbi-
tror esse difficile. nec me quale sit per multum latet. sit tamen
hec ut cuique deo placuerit. Verum legi credere decet et sine ex-
cusatione operam dare. Videamus itaque iterum quod nam
hec sit crimen, unde est hec mihi abominatio, cuique credens
melitus hanc mihi dicam inscripsit. Age sit vera. quid ve
dicentes me sicophantes mei diffamarent ut nunc accu-
sator meus facit, oportet iusiurandum illorum legere. Agit
in iustitie socrates qui que aliena sunt agitat. terrestria atque
celestia perquirens, minora quidem sermone maiora facies
atque hec alios docens. huiusmodi est accusatio. talia enim vos
ipsi in comoedia legistis Aristophanis, ille socratem quendam
dicentis qui circumfertur aeremque perambulat et nugas plu-
res alias enugantis, quorum nihil esse consentio, nec quid ma-
gnum quidem, nec quid parvum. nec ideo quia huiusmodi vitupero
scientiam si quis sit in talibus sapiens, nec ut tam magnas
meliti declinem dicas, sed quod mihi huiusmodi rerum athenien-
ses viri nil est cura. testesque sic esse ut loquor vobis multos
prebeo. vosque docere in invicem et dicere precor, quicumque aliquando
mihi affuistis loquenti. et affuere quidem ex vobis multi.
dicite itaque in invicem si quando e vobis quispiam tale quicquam
dicentem me vel parum vel multum audierit. Et ex hoc cogno-
scite quod sunt eiusmodi reliqua que de me multi loquuntur
quorum nec etiam aliquid verum est. Nec si vos ab aliquo au-
dieritis quod ipse coner homines erudire exigamque pecunias
id verum est, id quamvis mihi pulcrum videatur si erudire quispiam
possit homines quemadmodum gorgias leontinus prodicus ceus
Eliensis hippias quorum o viri quilibet quamvis urbem ingressus
iunioribus civium filiis id tamquam munus habentibus nulla mer-

cede gratis cuicunque voluerint obversari. potest hosque persua-
dere ut suas consuetudines relinquentes illis familiarius inhe-
reant, prebentesque pecunias habeant gratias. Quin etiam hic est
alius, Parius vir sapiens. Callias hypponichi qui quidem plures
quam ceteri simul alii sophistis pecunias prebet quem ipse cum apud
nos peregrinari percepissem adivi hominem. Cum que duos habeat
filios. accedens interrogavi, si duo tibi. o Callia viverent
filii equi pullus unus vitulus alter, cui commendaremus
ipsos haberemus pararemque mercedem qui pulchros illos
bonosque ut decet animalia illa curare deberet. qui aut equi
curator aut terrarum cultor esset aliquis. Verum cum hii sint ho-
mines menti ne quisquam occurrit quem preceptorem illis acci-
peres, humane ne quisquam huiusmodi politiceque virtutis pre-
ceptor existit? te enim ista ob tuos filios arbitror perscrutari.
est ne quispiam talis aut non ego inquam. Et quidem est aut
ille. quis ipse inquam? Et qualis et quanti docet. Evinus inquit
o socrates parius qui minus quinque. At ego beatum illum hominem
esse putavi, si ut oportet artem illam sciret, et sic diligenter
edoceret. Que ipse quidem si nossem et gloriarer ob illud et gesti-
rem. sed haud scio viri athenienses. Sed me interpellaret forsitan
aliquis dicens. quid est quod agis o Socrates. unde he tibi
calumnie deferuntur. Non enim de te huiusmodi effluxerit rumor
si tu eadem que alii exerceres. nec que multi non faciunt tu non
faceres. dicas itaque nobis quid sit illud. ne nos de te cum aliis
sentiamus. hec si quispiam dixerit iuste mihi loqui videtur.
Et ipse vobis aperire conabor, quid sit quod talem mihi ru-
morem infamiamque confecerit. Audiatis igitur. et forte quibusdam
e vobis iocari videbor. id tamen non dubitetis quin veritatem
vobis omnem loquar. Ego enim o viri athenienses ob nihil
aliud ad hunc sum rumorem sortitus quam ob sapientiam aliquam
Et hanc quidem qualem sapientiam, que forsitan humana
sit sapientia secundum quam haud dubie sapiens esse concludor.
Hii vero quos modo dicebam forte maiorem quandam quam
que secundum hominem sit sapientiam sunt consecuti. Aut

ego non habeo quod loquor aliorum enim equidem haud scio
Quod si quis aliter dixerit id quidem falso, et ut mihi calu
mniam suscitet, sic loquitur. Et ne mihi o viri athenienses
murmuretis si magnum quoddam dicere vobis videar. Non
enim hunc ego de me sermonem loquor, sed fide dignum vobis qui
dixerit referam. Nam mea si quaedam est sapientia qualisque
sit, delphicum vobis testem deum prebeo. Vos cherofontem
nostis, qui mihi a pueritia amicus fuit, vestrum quin etiam
pluribus qui ne hinc deditus tribunali vestrisque una legibus.
Et nostis qualis cherophon erat, quam ut ad ea que agenda
susciperet vehemens. hic cum delphos venisset hoc ausus est
vaticinium sciscitari. Et sicut in quam o viri ne murmuretis. Nam
si me sapientior esset quispiam interrogavit. Pithia igitur ne
minem sapientiorem esse respondit. Et de his frater eius qui adest
ex quo extremum ille clausit diem vobis testimonium afferret
Sed ob quam causam hec loquar advertite. monere enim vos
debeo unde hec mihi calumnia invecta sit. cum enim hec audissem
sic mecum in animo volebam. Quid hic loquitur deus, quid ve
hec effert enigmata? Ego enim haud sum conscius quam in re
multum vel parum ipse sim sapiens. quid est ergo quod loquitur
cum me sapientissimum esse dixerat? hic quidem falsa non dicit
Nam haud congruit illum mentiri. Et diu quidem quid diceret
ambigebam. Et tum vix demum valde ad quandam eiusmodi
huius questionem rei intendi animum. Quendam enim adivi il
lorum qui sapientes videntur esse tamquam in hoc existimans
si fieri in aliquo posset vaticinium illud redarguere. Cum sic
oraculum ipsum alloquerer. hic me sapientiorem tu me dixisti
Consideranti itaque illum mihi (neminem enim est opus ut — Quasi dicat consideranti michi quendam virum quem modo nolo nominare quia honestare
nomine efferam) sed ex his erat qui publicis indulgent rebus
quem quidem advertenti. Et mecum qualis esset reputanti tale
quiddam o viri athenienses mihi animum perculit. Visum est
enim mihi quod ille vir et multis aliis quidem hominibus et ma
xime sibi ipsi sapiens videretur quod quidem ipse non esset
ex inde illi ostendere conabar quod sibi cum videretur esse sapiens

sapiens tamē non eēt qua in re sibi cū molestus eēm ⁊ m[u]ltis
qui tūc aderant abij hec mecū in animo uoluens. Et quidem
hoc ego sum homine sapientior cum neuter enī nostrū aliq[ui]d
pulchrum aut bonū sciat, hic quidem cū nesciat se scire putat
ipe uero queadmodū nescio sic nec me scire etiam arbitror
Hoc itaq[ue] uideor puulo eodem isto eē sapientior qui q[ue] nō
scio haud quidem arbitror scire. Exinde adibam aliū ex his
qui illo sapientiores fuisse uidebantur. Et mihi eadem illa ui
sa sunt. Et in hoc etiā illi multisq[ue] alijs molestus eram. Post
hac itaq[ue] rursus abibam perpendens quidam ⁊ tristior et
timens quoniam illos offendissem. Et tamen id uidebatur
necessariū quod dei eēt plurimi existimare. quid ue oraculū
diceret. considerantem quicq[ue] uiderent scire cunctos adire
Et per canem o uiri athenienses oportet cū uobiscū uera
dicere. tale quidam in aīo sentiebam q[uod] hi qui maxīe
existimabant mihi p[er] deū querenti deesse quidē pparū
uideretur quin hi minimi forent. ⁊ alij qui nullius uide
rent prudenti e uehementi inhererent. oportet q[ue] meum
uobis errorem ostendere sic labores aliquos assumpserī
ut uaticiniū argui nō possz illud. Nam post politicos uiros
tragedicos poetas, dithyrambicosq[ue] petebam. Et quidem
alios tanq[uam] si manifestius inuenissem quibus insipientior
ego eēm. illorum itaq[ue] poemata sumens que magis
elaborata uidebantur ipos quid dicerent interrogabam ut
simul aliquid ab ipīs discerem. pudet uerū dicere. o uiri
sz dicendū est tamen. nam ut dicere solent pulchrius nihil
eorū qui aderant illis de his que in suo poemate loque
batur. citius itaq[ue] de poetis intellexi quoniā nō sapientia
facerent. uerum natura quadam ⁊ tanq[uam] dei uates furiosi
q[ue] diuino instinctu afflatuq[ue] ducerentur. Dicūt enī hi q[ui]
dem multa ⁊ pulchra illorū uero que dicūt nihil sciunt. Et
tale etiam pati mihi poete uisi sunt. propterq[ue] illorum
poesim etiam ipsos adueti in his que ignorarent hoīum
eē se sapientissimos. dimittebam itaq[ue] istos eodem ipsos.

id est dicere cum loquerer secum nam dicebant nec intelligebant sensum pulcrum quod illud quod scribebant in poematibus suis

existimans superasse quo etiã politicos superaverã. Ceterũ
manuales opifices tandem adibam, mihi enim conscius erã
quoniã nihil ut sic dixerim scirem. de his vero sciebam quõ
multa atq; pulchra scientes invenirem, neq; in hoc quidez
decipiebar. verũ sciebat ipsi quã ego nescirem. Et me sapientio
res ob istud erant. Sed viri athenienses idem hi mihi popula
res artifices peccati quod etiam habere poete videbantur. Nã
eo quod suam pulchre artem exercerent, existimabat quilib;
ut in aliis sapientissimus etiam existeret. Et hoc illorũ pecca
tum sapiẽtiam illam abscondebat. Quam ob rem ego me ipz
ob id oraculum interrogavi utrũ hĩc quod habeo elegissem q;
neq; ea saperem que illi saperent ipse desipere. an que habe
rent utraq; ego haberem mihi quidem ipi respondi 7 ipsi
oraculo qm̃ sic ut habeo habere prodesset. Hec itaq; mihi
inquisitio athenienses viri inimicicias pepit multas diffici
limas atq; gravissimas multeq; ab illis calumniã mihi
sunt. nomen q; istud sapiens inde dicitur nam semp qui as
sunt putant me in his ee sapiens in quibus ipẽ aliuz redar
guero. Sed liquet haud dubie quẽ deus sapientẽ esse asse
rat athenienses viri quid ue in hoc ipo responso dicat. Quõ
sapientia humana parui 7 nullius digna sit. Et istũ esse
Socratem videtur dicere utiq; meo nomĩe exemplũ sibi
me quoddam constituens tanq̃ si ipse diceret hic est ex
vobis o homines sapientissimus quicũq; sicut Socrates
intellexit, qm̃ haud dubie nullius ad philosophiam sit di
gnus precij. Quẽ quidem secundũ deum sapientem adhuc
nũc ĩper hunc inde ipse perambulans querito p̃secutor q;.
si quẽq; talem aut civem inveniam aut forensem. Qui p̃q̃
mihi huiusmodi non app̃et fauente deo ostendo quod nõ sit
sapiens. Atq; ob tale negotiũ haud mihi satis ẽ otij quo a͛
publicis aut domesticis operam impendam curis sed propt̃
hanc quam habeo ad deum pietatem 7 ĩ plurimã versor in
opia. preterea qui me sequũtur iuvenes ditissimorum
optimi quib; ẽ maxime otium, gaudent cum redarguũ ho

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

iuuenes audeant meqȝ ipsi multocies imitantes temptare co
nantur alios ⁊ multum arbitror odiū excitare hominum
qui cum se scire aliquid putent perparū tamen aut nihil
sciunt. hinc itaqȝ cū ab illis partentur mihi non illis succen
sent dicuntqȝ ut socrates uir est aliquis prauus qui iuuenes
corrūpit. Cumqȝ quispiam ipsos interrogauit al' interrogauit
quid faciat aut quid doceat nihil habent quid dicant. sed
ignorant. Verū sed non uideantur phiam omnem ignorare
parata hec dictitant. quoniā que sunt supera ⁊ que terrestria
⁊ deos esse non putat. quod ne sit minus boni sermoē meli'
facere. Nam quod sit uerū arbitror noluit dicere ex inde eī
lucesceret quod scire quidem fingant cū nihil sciant. Que
quidem arbitror glorie cupidiores uehementesqȝ ⁊ multi ⁊
ordinate dicentes ⁊ suasiue iam diu exardenter diffamātes
auribus de me uestris inculcauerint. Et ex his mihi. Meli'
⁊ anitus atqȝ liconius impetum fecit. Cum melitus ob poe
tas mī succenseat. Anitus uero ppter opifices atqȝ politicos
Sed lycon' retorum gratia. Qua propter ut inapiens ego di
cebam mirarer quidem si tam magnam multāqȝ calūniam
possim tam breui tempore diluere. At ista uera sunt. o uiri
athenienses nichil qȝ aut magnū ipē uobis aut paruū ab
scondi nec quicq̄ extimui ꝙuis me non latuerit. quod me
ferme ob ista exosum habent quod signū est me uera locu
tum ēē. quodqȝ hac est que michi infertur calumnia quod
qȝ hic sit causa siue nuē siue alias pquiretis sic rem se habere
inuenietis. Et hac ad ea que primi accusatores accusabant
sufficiens sit excusatio. Deinceps ad ea que Melitus bonus
amatorqȝ ut inquit ciuitatis que ue accusauere reliqui re
spondere conabor. Sed rursus tanq̄ si sint alij accusatores
istorū iusiurandū uideamus. Sic autē se se habet. Socratem
dicit iniuste agere iuuenes corrūpentē. quosqȝ ciuitas pu
tat deos haud ēē putantem. Sed quedam alia noua demo
nia. Accusatio quidem est huiusmodi cuius nos omnem ptē
pscrutabimur. Dicit itaqȝ me iniuste agere iuuenes cor

rumpentem. Ceterum ego viri athenienses iniuste agere Meli
tum dico. quoniam sponte in hac iocatur causa cum in certamine
facile constituat homines afficiens his rebus simulans atque cu
rare qua sibi haud unquam cure fuerunt. Quod quidem sit ita ut loquor
ostendere vobis conabor. Et hic o Melite mihi respondeas nunquid
tu curas ut iuniores meliores fiant. Et quidem curo. Eia itaque
istis coram efferas quis sit qui ipsos meliores faciat. liquet enim
quod scias cure enim est tibi nam corrumpentem iuvenes ut as
seris. ad hos qui assunt me citas et accusas. Age dic istum qui
faciat meliores et nuntias ipsis qui sit. vides ne Melite quoniam
taceas ne quid efferas habes. neque id tibi turpe esse videtur ma
nifestumque signum quod nulla horum tibi sicuti ego assero cura est.
Sed dic o bone quis meliores hos faciat. leges. At istud non in
terrogo o optime. sed quisnam homo qui ipse prius leges intel
lexerit hi. o. Socrates iudices. Quales est quod dicis. o Melite
hi ne erudire iuvenes et meliores facere possint maxime. hoc
nec omnes. An horum alii quidem. alii non. omnes iunonem mihi
generosam predicas atque multam eorum qui prosint copiam
Quid autem faciunt me auditores isti meliores aut non. Et isti
quid vero consultores. et consultores. Sed age o melite nunquid
qui sunt in ecclesia congregati iuniores corrumpunt. Aut et illi omnes
faciunt meliores. Et illi athenienses itaque omnes ut videtur me
uno excepto et honestos et bonos efficiunt. ipse vero solus corrumpo
an sic dicis. Quin imo hac dico. Per magnum mihi accumulas
infortunium. sed dic mihi nunquid idem tibi de equis esse videtur
ut qui meliores hos faciant sint omnes homines his vero qui
destruat unus. an esse omnino oppositum cum unus facere
possit meliores aut per pauci equorum curatores. multi vero
hos destruant si obversentur illis. et utantur non sic se res habet
o melite et circa equos et circa reliqua omnia animantia. Et quidem
sic se habet sive id tu. et anitus confiteamini sive non. Nam
multa hac sit iuvenum felicitas si unus solus noceat illis. Ce
teri vero adiuvent sed satis quidem o melite demonstravi quod
quoniam nulla sit tibi iuvenum cura tu quidem satis sapere timet

negligentiā ostendisti qm̄ horū tibi cura nulla fuerit
ob que me accusaueris. Ceterū mihi amplius o melite p
ioue dicas utrum sit melius bonas ciuitates ī colere aut
malas o. iam respondeas nihil enim interrogo difficile non
mali quidem malum aliquid semp operantur his quib;
inhereant propius boni autē bonū utiq;. Est ne quisq̄
qui uelit magis ut sibi hi quibus obuersantur noceant
q̄ prosint. responde o bone. iubet enim lex respondere. Est
ne quisq̄ qui sibi noceri uelit. minime. age itaq; me ne
tu huc adducas tanq̄ qui iuniores corrūpam his qui plu
rimū noceam uolens aut nolens. Et quidem uolens. Et
quid o Melite qua in re tu totennis totenni meis sapiē
tior ut quidem bene noueris aliquid semper mali his
quib; familiarius obuersentur afferre malos. bonisq;
aliquid bonos ego uero huc usq; insanierī ut hec igno
rem qm̄ si familiarū quēdam malum fecero noceri m̄
exinde ab illo debere ex quo. uolens id faciam ut tu as
seris. Hec tu mihi melite haud psuades nec arbitror cui
q̄ hominū psuasurū. sed his ipse non noceo ⁊ si noceo no
lens id facio. Quare queuq; horum sit uerum tu menti
ris. At si nolens noceo huiusmodi in uoluntaria peccata
hic accusari non debent. sȝ seperatim accapere ⁊ docere ⁊
monere. Certū est enim q̄ si rem intellexero facere quod
haud uolens facio desinam. tu uero adesse mihi atq; mo
nere uitasti. uoca huc autem quo qui punitiōe non
eruditiōe opus habent uocari debent. Ceterū manifestū
est uiri athenienses hec sic eē ut loquor. hunc ⁊ enim me
lito nulla uł magna uł parua aliquando negotij cura fuit
Sed dic tamen nobis o melite qualiter iuniores me cor
rūpere asseras. nam liquet ṡm dicam quā michi inscri
bis qm̄ moneam deos non putare diuina uero alia noua
existimare non sic dicis qm̄ hec docens illos destruam
Cum immo hec sunt ualde que dico p eosdem o Melite itaq;
deos quorum inter nos nūc sermo uersatur loquere ⁊

mihi ⁊ uiuis istis adhuc manifestius. Nam intelligere
ipē non possum me ne doceri dicis existimare aliquos
ēē deos, ⁊ sic quidem putem ēē deos neqȝ omīo ab unam
ipsos ēē qua in re iniuste non faciam sed quia non quos
ciuitas credit sȝ alienos. hinc est quod me arguis quod
alienos. aut me dicis omnino nullos ēē deos putare
idemqȝ monere ceteros. hec est quod loquor te nullos
omnino credere esse deos o mirabilis melite quid est q̄
hec loqueris. non ego sicut hominū alij solem non ego lu
nam arbitror ēē deos. per iouem o uiri iudices cū ēē lapi
dem solem lunāqȝ ēē dixerim terram. putes amice me
hec accusare Anaxagoram uosqȝ qui hic assunt paruū fa
cere. nam credis litterarū esse nescios ⁊ ex hec ignorare
quod libri anaxagore claxomenij his repleantur sermōibȝ
Et hec autē discunt iuniores que cū aliquī exorchestra
drachma si ualde multo emerit pretio irridere socratem
liceat sua si fingat ēē etiam minus decentia cum illa sit
sed o per iouem sic ne tibi nullum ēē putare deū uideor
p iouem quidem nullum nec utcumqȝ haud fidus es
melite. ⁊ quidem tibi ipsi in hoc ut michi uidetur hic enī
uidetur mihi o uiri athenienses procax ēē ualde ⁊ incon
tinens. ⁊ imperite quidem hanc dicam procacitate quadā
⁊ iuuenili impetu inscripsisse. Nam experiri uelle tamq̄
si enigma cōponerat uidetur. Aut intelliget socrates hic
sapiens quod ipē iocer ⁊ mihi ipi loquar contraria aut
ipm ⁊ alios decipiam audientes hic enī in accusando m̄
uidetur sibi ipi contraria dicere. tamq̄ si diceret agit in
iuste socrates deos ēē non existimans qui ēē deos existi
met. Et hoc quidem est iocum agentis. Consideretis aut̄
o uiri quō hec m̄ dicere uideatur. tuqȝ responde nobis.
o melite. uosqȝ quod ab initio monui sitis memores ut si
consuetum in morem sermōem fecero ne murmuretis.
Est ne quisq̄ hominū o melite qui cum humana opera
esse existimet homines ēē nō putet respondeat o uiri neqȝ

alia et alia sub murmuret. Est ne quis equos esse non putet
cũ equorũ opera putet. aut tibicines ēē non arbitretur. cum
tibicinis opera ēē credat nõ est ꝛ uirorũ optime ex quo tu re
spondere nõ uelis at ego istisq; alijs dico. sed in hoc respõ
deas nũquid est aliquis demonũ quidem opera ēē putans
qui non demones ēē arbitretur. minime est. Ut me iuuisti
ex quo ab istis coactus uix responderis facta itaq; demonũ
ꝛ putare me dicis ꝛ docere siue ea sint noua siue uetera. ut
tuus itaq; sermo asserit ēē diuina existimo. hec q; iusiurando
in confutatione mea contra asseram. Quod si diuina extimē
ēē est etiam ut deos extimem multa necẽitas nõ sic se res hʒ
Habet quidem nam confiteri te ex quo nihil respondeas pono
Ceterũ qui sunt demones nõ deos ēē aut deorũ filios existĩa
mus. fateris aut non. Valde quidem si demones itaq; esse
putem ut tu dicis dij q; quidam sunt demones quod ipẽ lo
quor hoc erit cõponere te enigmata atq; iocari cũ me putare
deos non ēē dicas rursus q; putare asseras ex quo ēē demo
nes arbitrer. Nam si sunt demones deorũ pueri ex nymphis
aut ex alijs quorũ dicitur quibusdam nothi quidam. quisnã
est hominũ qui deorũ filios extimet non ēē deos sic enĩ id
ēē absurdum sicut si aliquis equorũ pullos aut si asinorũ
extimet ēē. equos uero aut asinos ēē nõ putat. Sed non
est melite quod hec ignorans dicam hanc nobis inscripsis
sive quod quicq; dubites quin tu in iustitiam foueas. Cete
rum quõ aliquem psuadeas qui sit uel aliquantisper mẽtis
cõpos. quod eiusdem sit hominis demonũ ēē opera diuinaq;
putare. eiusdem q; rursus si hominis neq; demones ēē deos
nec heroas arbitrarier nulla uis hoc facere possit. Sʒ parua
athenienses uiri excusatiõẽ opus ēē mihi uidetur quod haud
quicq; accusatio me meliti iniustum ostendat. Et satis hec
ad illa. Verum quod mihi multi succenseant. quod ipẽ dicebã
antea certum ēē cognoscatis. Et istud erit q͛ me e medio tol
lat. si quidem tollat. non melitus uel anitus sʒ multorum
calumnia atq; inuidia que quidem multos ꝛ alios bonosq;

damnauerit uiros foreque ut damnent arbitror. nihil autem
turpe in me existat. At dicet forsitan aliquis quale est hoc
quod sentis non hunc pudet o socrates quod nunc mortis di
scrimen incurras. At ego contra dicenti hoc illum sermone
alloquerer non bene o homo loqueris si uirum putes uiuendi
siue moriendi periculum existimare decere. Sed illum tantum
intendere quando quid agat iusta ne an iniusta operetur
Et boni ne an mali opus hominis. Nam penes hanc tuam senten
tiam semideorum aliqui quicumque mali qui penes troiam extremum
olim clauserit diem. Thetisque filius qui tam ingens periculum
neglexerit ne turpe quicquam adiret ut postquam sibi que dea erat di
xerit mater hectorem ex ardenti occidere in hunc quasi ut
arbitror modum. Si puer occides ob amici fata patrocli hectora
post subita certum est te occumbere morte. Ista audiens ille
mortis discrimen haud extimuerit sed longe magis uiuere
malus et amicos non uindicare. Statimque dixerit. Occumbam
pereat modo qui mihi iniqua peregit. hic ego ne nigris ridendus
nauibus adsim tristis et incultus mortem ne ipsum putes discri
men que curare sic enim uere res se se habet uiri athenienses.
Quocumque se quisque locauerit id existimans optimum esse aut a
principe locatus fuit. hic ut mihi uidetur mortis decere pa
ti discrimen. nullius aut obitum aut quodcumque aliud facientem
dummodo turpe nil agat. At ego insolenter et absurde atheni
enses agerem uiri si cum in potidea et amphipoli et delo quo me loca
uerunt duces quos uos ab his ordinaret legeratis. ipse manebam
si alius quisquam mortisque morabar periculum. deo uero ordinante
ut arbitratus sum et intellexi philosophantem me oportere
uitam agere perscrutantem que me ipsum atque alios hunc ut ordi
nem linquam mortem aut quid aliud extimescens indecens
sit atque dissonum. Et tunc uere me merito quispiam in iudicium
adduceret. qui ipse non arbitrer deos esse cum haud uaticinio per
suadear mortemque timeam putem que sapiens esse cum non sim ti
mere enim mortem o uiri nihil aliud est quam sibi sapiens esse
uideri cum non sit putare est enim scire ea que nesciat nam

nouit mortem nemo ⁊ sit ne bonorũ oĩm maximũ ptinet
anteq̃ si nouerint quod sit malorũ oĩm maximũ ⁊ hec
quomodo reprehensibilis illa nõ parit imperities existimã
di scire ea que nesciat. Ceterũ ipse forsan in hec o uiri a mul
tis differo hominibꝫ ⁊ eo etiam qui esse sapientior uideatur
nam cũ que in aditis sunt manifeste non nouerim ea sic
etiam nosse haud arbitror. iniuste autem agere ⁊ haud a
meliori credere ⁊ deo ⁊ homini quod malum sit ⁊ turpe ipse
scio. que quidem nec si bona existant intellexi prehis que
quod sint mala haud dubito nec timebo unq̃ nec fugiam

Quare si uos me nunc liberetis non credentes anito qui
inquit aut initio non oportuisse me hec adire iuditium aut
postq̃ accesserim fieri non posse quin moriar alloquens.
uos quod si incolumis hinc discesserim uestri iam omnes
filij ea que docet socrates sequentes corrũpantur omnino
si mihi ad hec dixeritis. o socrates nos quidem nunc anito
non credimus sed te dimittimus. At hoc quidem pacto.
ne in his amplius que pscrutaris phari debeas ⁊ obuersa
ri. quod si hec amplius inueneris faciens morieris. Hoc
itaqꝫ me pacto ut inq̃ si dimiseritis. dicam equidem uobis.
amo ipse uos uiri athenienses esse qꝫ saluos cupio. sed credo
deo magis q̃ uobis dumqꝫ hoc aere uescar potens qꝫ ero phari
minime desinam uos qꝫ ⁊ docens ⁊ monens alloquar his quibꝫ
cũ obuersari contigerit hec q̃ consueui o tu uirorũ optime athe
niensis eius ciuitatis permaxime ⁊ noĩe sapientie ⁊ fortitu
tudinis. nec cũ potiri pecunijs uigiles atqꝫ honos ⁊ gloria plu
rima assit cures non erubescis cum haud quicq̃ prudentie et
ueritatis compos esse cures. quod qꝫ optima anima sit negli
gas quod si aliquis uestrum dubitauerit seqꝫ curare respõ
derit nõ statim illum dimittam nec ipse abibo sed ipsum
interrogabo ⁊ pscrutabor ⁊ arguam. Et si non uidebitur mihi
habere uirtutem sed tamen habere dicere reprehendam ipꝫ
quoniam que sunt plurimi minores faciat. que uero sunt
uiliora pluris faciat. Et hec sine iuniore quocũqꝫ cõtigerit

sive seniore versari eadem agam sive cive sive forensi
magis autem civibus quanto propinquiores estis mihi ge
nere hec indubitanter sciatis iubere deum nec ipse arbitror
magis aliquod maius fieri vobis in urbe bonum quam meum istud
dei ministerium nichil enim aliud faciens circumeo et vobis
iuniores suadens et seniores nil prius corporis atque pecu
niarum curam habere neque cuiuslibet alterius rei sic ardenter ut anime
ut sit quam optima dictitans vobis quoniam non ex pecuniis virtus
fiat. sed ex virtute pecunie atque cetera alia hominum bona pri
vataque et publica. si quidem hec dicens destruo iuvenes hec
ipsa sunt que noceant si vero quisquam me alia quam hec dicere as
serat nichil dicit ad hec athenienses viri dixerim sive anyto
credatis sive non sive me liberetis sive non alia numquam me
facturum putetis nec si ipse multotiens mori debeam neque
submurmuretis viri athenienses sicut vos deprecabar mane
atis audientes que dixerim non murmurantes. nam ut ex
timo vos audisse iuvabit. pauca enim alia debeo dicere vobis
que forte prosint verum hec ne faciatis hec enim non dubi
tetis quin si me talem ut inquam interfeceritis magis vobis
quam michi noceatis. nam michi quidem melitus aut anytus
nichil nocebunt nec profecto possint non enim decere existimo
peiorem hominem meliori nocere me forte occidere possint aut
expellere aut crimine aliquo afficere. sed hec forsitan alius
quispiam magna existimet mala ipse non puto sed multo
magis id facere quod nunc is agit virum conari bonum iniuste
occidere nunc etenim o viri athenienses nil ego ferme ut quisquam
existimet ob meam causam excusatione opus habeo sed vestram
quidem ob causam ne contra dei munus delinquatis si me dam
netis nam si me occidetis non facile talem alium invenietis
insolens licet sit et ridiculum dicere ab isto deo huic urbi traditum
sic enim michi videtur me talem quendam ab hoc deo huic urbi
traditum tamquam si equo cuidam magno et generoso qui excita
tione opus habeat quoddam traditur oestrum vos enim excitans
suadensque et arguens unumquemlibet nichil per totam desino diem

ubique aliquid monens talis itaque alius o viri vobis haud faci
le aderit. Ceterum si michi credetis me dimittetis. At vos
forte succensentes mihi tamquam obdormiscentes excitati cre
dentes quidem Anyto parentes me facile occidetis et inde
reliquum tempus obdormiscetis nisi si vestri curam habens
deus quempiam vobis alium miserit. quod quoque ego talis existam qualis
a deo urbi exhibeatur intelligere hinc potestis. haud enim
humanum esse videtur sua cuncta negligere idque tot annos pa
ti ut nullam domesticarum rerum curam habens vestra semper
pageret et singillatim vestrum quemlibet peteret tamquam si pater
aut antiquior frater monens curam habere virtutis. Quod
si ob hec aliquid accepissem suscipiensque mercedem ista mo
nerem cur istud fieret causam haberetis nunc autem vos vide
atis. nam cum cetera mei accusatores sic inverecunde accusa
verint in hoc inverecundi esse non potuerunt testem ut aliquem
dederint ut aliquando ab aliquo mercedem aut susceperim
aut petierim cuius equidem rei quod verum eloquar paup
tatem sufficiens exhibeo testimonium. At absurdum forte vide
bitur quod ipse hec huiusmodi privatim consulam plurimum agi
tans et circumadiens. publice vero civitati consulere non audeam;
simul vos multos alloquens cuiusquidem rei causa quod vos
a me multociens audivistis illud ubique dicente. quod mihi
scilicet divinum quiddam vox quedam daimonis fiat. quod quidem
et in comediam dicta inscripsit. Melitus hec autem mihi vox in pue
rili etate fieri cepit que cum contingit. ab eo quod sim facturus
me semper avertit. monet vero quid faciam numquam istud est
quod mihi contradicit ne civilem rem agerem. idque merito ab
nui mihi videtur. Nam haud dubitetis viri athenienses
quod civiles res agere tam diu cepissem. iam olim periissem;
nec vos quicquam nec me ipsum iuvissem nec dicenti mihi verum
succenseatis. nemo est enim hominum qui non pereat qui vere
rei publice vel ulli alii legiptime et aperte contradicat qui
ve in urbe multa contraque legem fieri in civitate prohi
beat sed necesse est quidem ob id quod est iustum pugnantem.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

si plurimũ debeat tempus seruari incolumis priuati non
publice agere. magna autem horũ signa uobis dabo. nõ
uerba. Ceterum quod uos pluris agatis opera ⁊ que m̃
contigerunt audite. ut uideatis. quod non sit possibile q̃q̃
iniuste obedierim mortem timens et simul quod si non obe
dierim periissem dura quidem elloquar uobis atq; tremẽ
da uera tamen. Ego enĩ o. uiri athenienses alium nullũ
unq̃ in urbe magistratũ adiui preter q̃ q' consultor exti
terim uobisq; consulens anthiochia contigit trib; cũ uos
decem exercitus duces quod hos qui e naumachia fugerat
non occiderint consulebatis simul cõdemnare contra q;
legem sicut ⁊ omnibus uobis postea uisum fuit tũc ipse
consulentiũ solus uobis contradicebam ut nihil cõtra leges
ageretis contrariã q; tunc uobis dixi sententiã paratis cũ
eẽt rhetores quid dicere ipse debeam ostendere. iubere m̃
q; dicam scribere iubentib; q; uobis ⁊ clamantib; me legi
potius iustitie q; fa ientem adire oportere discrimen arbi
trabar q̃ uobis fauerem iniuste consulens. uincula
aut mortem extimescens. ⁊ hec quidem fuere cũ populare
adhuc urbi regimen eẽt. Sed postq̃ ad paucorũ manus
ciuitas uenit rursus triginta me ⁊ alios quatuor i palati
um aduocauerunt iusseruntq; leontem salaminiũ ex sala
mina ducere ut moreretur. qualia illi alijs multis multa
iubeant. q' pluribus uolentes texere causas. tunc ego rursus
non uerbo ostendi s; opere quoniam m̃ quidem mortis
cura fuisset nisi sit durius dicere nullus cura autem plu
rima ne quidem iniustum aut nephandũ agere. Tirãnis
itaq; illa sic aspera atq; ferox me nõ preterruit. ut ipse
iniustum q̃q̃ operarer. Ceterũ postq̃ palatiũ egressi fui
mus reliqui quatuor salaminã petiere. leontemq; ducẽ
ego uero domũ abiui ⁊ forsitan ob hec mortuus essem. ni
tirãnis subito deleta fuisset ⁊ horum uobis plurimi aderũt
testes. An me tot annos uitam putetis agere si publica
exercuissem ut q; hominem bonũ decet agens iuste fauissem

Et ut oportet plurimi hec fecissem. certe haud huc accessissem
etatis uiri atheniensēs nec quisq̄ hominū alius. sed ego p
omnem uitam si publicarum quicq̄ rerum exercui talis
appatui priuatusq3 idem etiam existens. nulli aliquando qc
quā preter iustum concessi nec aliJ nec horum ulli. quos hi
qui me diffamaṫ meos asserūt ēē discipulos. At ipse quidē
nullius aliquando preceptor fui. si uero quisq̄ cū loquar
mea q3 eciam negotia audire desiderat siue sit ille iunior
siue senior nulli unq̄ inuideo nec pecuniās quidem accipiens
disputo nec si non accipiam nō disputo. nec pauperē mi
nus q̄ diuiti me ipm̄ interrogandi copiam facio. & si quis uult
respondens que dico audit quorū si quisq̄ bonus / uł non
bonus fiat. causam ipse horum nō reddere quorū nec docui
q̄q̄ nec ulli disciplina unq̄ promisi. si uero quisq̄ dixerit
aut addiscere a me aut audire seorsum quod & non aliJ oēs
minime dubitetis istum falsa loqui sed quid id sit q̄ mecū
quidam gaudeant temp' p multū agentes audiatis uiri
athenienses uera uobis omīa loquar gaudent q̄ redargui
illos audiunt qui cū nō sint sapientes se tamen sapientes
ēē putant dulce enī id est. Verum hec agere mihi ut unq̄
a deo perpitur uatibus. Et in somniJs modoq3 omni quo
cui uis aliquando iussum fuit & uere fatum hominū & qd̄
uis agere iussit. Hec athenienses uiri & uera sunt & bene
animaduersa. Iuuenū autē siquidem ego quosdam cor
rūpo alios iam corrupi decebat utiq3 si aliqui ipsorum
iam seniores quod iunioribus ipsis existentib3 male quā
doq3 illis consului. intellexerūt ad hoc nūc tribunal ac
cedentes me accusare atq3 puniri agere. Quod quidem
si hi facere nolebant necessarios suos oportebat patres
& fratres & ceteros ad quos ptinebant si mea causa quicq3
necessū sui mali passi fuissent. id nūc reminisci. Assunt
illorum autē hic multi quos ipse uideo quorū i primis
coetaneus meus hic crito dimotusq3 critoboli huiusce
pater. Hic etiam lysanias hos fittios Eschini huiusce pater

Est ⁊ antiphon afisios epigeni pater. Hi quidem alij quorum familiares michi fratres fuere. Nicostratus q theosdotidi diem extremũ obijt quare non ipse ob illuz precari possit. Et hic paralus qui dimodica cui⁹ erat the agus frater. Et adimantus qui aristoni cui⁹ frater hic plato. atq3 ⁊ antedorus cui⁹ apollodorus frater multosq3 alios habeo vobis dicere quorũ maxime decuit aliquez melitum in suo sermone testem adducere verum si tunc fuit oblitus. nũc afferat. ego concedo ⁊ dicat si quid hẽat huiusmodi. Ceterum hui⁹ oppositum inuenietis o viri me cunctos iuuare paratos qui ne corrũpam noceamq3 ipoꝝ necessarijs. ut melitus ⁊ anitus aiunt qui quidem corrupti fuerint forte rationem herent ut iuuarent. At qui non corrupti seniores iam uiri quos horũ decet curam habere quam aliam habent causam ut me adiuuent. q̃ q̃ sit rectum ⁊ iustum attestent. Melito quidem falsa loquenti mĩ autẽ vera. Exa ergo o viri que ipse quidem ad excusandũ haberem. Hec sunt ferme. ⁊ alia forte huiusmoi. S3 forte e. vobis aliquis indignabitur ad se ipsũ respiciens q̃ minorem forsitan causam minusq3 ipse agens certamen rogauerit multis cũ lacrimis deprecatus q3 iudices fuerit plures adducens filios aliosq3 domesticos amicosq3 alios. Ego vero horũ nil faciam ĩ hec cum in discrimen videar ẽe maximo. forte quisq̃ hec considerans arrogantius ad me respiciat. Et ob hec ipsa succensens sententiã irratior ferat si vestrum quisq̃ sic se habeat. haud id m̃ dignũ videtur quem si sic alloquar dicentem mihi arbitrer ferre smonem. Sunt m̃ utiq3 o optime domestici quidam. Et hec quidem ipsum quod inquit homerus. Non ipse ex lapide siue ulla ex arbore natus. verum homines genuere q̃re. Quare sunt m̃ domestici ⁊ gnati tres o viri atheniẽses quorũ adolescens iam unus pueri duo sed nullum tamẽ illorum huc adducens. pro me sententiaz dicere deprecabor Et cur horũ nihil efficiam non quia superbus sim viri

athemenses. nec quod uos fastidiam quodque sim ad morte
securior siue non sermo hic alius. Sed quantum ad id ego
qui ego quod uos et tota ciuitas opinetur. Haud dicere mi
uidetur quicquam me talium facere cum talis sim taleque no
men habeam / siue id uerum siue falsum sit. Nam tenen
dum est quidem in aliquo a multitudine differre socratem
siqui e uobis qui sapientia siue fortitudine aut quacunque
alia uirtute differre uidentur tales erunt per turpe quidem
sit ut ego plures aliquos uidi qui uiderentur quid esse
qui ne operarentur mirabilia tamquam quid miserum audiui
sse putantes quod accidere illos deberetis qui uerecundiam
mihi inicisse sunt uisi ciuitati ut sic peregrinorum quidam
carpere possint. Hi qui uirtute athemenses ceteros antece
dunt quos illi in magistratibus atque in honoribus aliis an
ponunt. nil a mulieribus differunt. Hec quidem o uiri
athemenses nec uos facere oportet qui aliquid esse uide
mini nec si nos faciamus uos concedere. uerum hoc osten
dere magis qui condemnetis potius qui talia misericor
die opera introduxerint qui ue derisibilem fecerint ciui
tatem quam qui rem suam sine istis confecerint absque opi
nione autem o uiri nec esse michi iustum uidetur rogare iu
dicem nec rogantem causam declinare uerum docere atque
suadere haud enim ob hoc sedet iudex ut gratis iusta quibus
uidetur donet ceterum ut secundum leges iudicet. oportet
itaque neque nos uos deierare assuefacere neque uos assuefieri
neuter enim nostrum pie faceret. non itaque athemenses uiri
dignum putetis me uobiscum talia facere que non pulchra
non iusta non sancta arbitrer esse per iouem maxime cum impie
tatis crimen effugiam accusante melito nam ipse docte
si persuadeam uobis et iuramenta uestra rogando uiolem uos
ostenderem quidem. haud existimare deos esse. Et si me ide
center excusarem accusarem me ipsum quod deos esse non
putarem. Quod longe quidem aliter. plus enim credo uiri
athemenses quam aliquis meorum accusatorum. fiatque utinam

. uobis .

uobis et deo ut sic de me iudicetur ut michi et uobis opti
mũ futurũ sit. Verum quod non indigner uiri athenien
ses ob id quod accusationem meam admisistis alia plura
sunt causa. nec preter spem michi hec contingit. sed ualde
quidem admiror suffragiorum utrorũq; numerũ non enĩ
sic paruũ fore putar uerum ualde maiorem. nũc ut uidet
si tria sola suffragiorũ ad liberandũ extiterint. Melitum
quidem ut uideo euitaui nec declinaui solũmodo. sed mañ
festum est omnibus quod si non excessérint numerũ qui me
accusant anitus. atq; lycus mille debeat dragmas si q;
suffragiorũ quintam nõ habeat ptem uiri mihi dignus
morte putatur sic hec. sed quid ego uobis tali p munere
reddam athenienses uiri clarum quidem quod dignas
psolui gratias. quid enĩ dignus sum pati aut retribuere
iniũ quia per uitã docere nõ quiescebam. sed que multi
appetũt negligens pecuñas et rem familiarem. exercitus
aut populi ducatum principatus q; alios que ue ĩ ciuitate
coniurationes fiunt et factiones me ipsũ quidem ob id utili
orem fore existimans si is qui hec audirent prodesse cura
rem talia hec non aggrediebar que si adeptus fuissem nec
ipsi mihi quicq̃ prodesse debebam ceterum singillatim quẽ
libet petens utilitatem sibi facere maximã ut ipse in quã
curabam conatus unũquẽq̃ suadere nõ prius que uis
sua curare quã se ipsũ ut p quam optimus et prudentissi
mus fierat nec horũ prius que sunt ciuitatis q̃ ciuitatis
ipsius aliorũq; similiter secũdũ eũdem modũ curam hẽe
quid itaq; dignus sim pati existens talis. bonũ aliquod
uiri athenienses si itaq; pro ut dignus extitero q̃ q; tale
deceat bonũ mihi restitueretis. quid est q̃ pauperi uiro et
benefactoriq; reddere deceat cui uacatione sit opus ut uos
moneat non est quod magis deceat uiri athenienses qui
talem uirum pascere in pytanio. multoq; magis quã si
e uobis aliquis equo aut curru aut iugo olimpico uicẽrit
nunc uicerit. hic enĩ uos apparere facit felices ego aute

esse et hic plenus et occultus nil precatur. Ego autem deprecor
Si me oportet itaque secundum merita remunerari. hac in
prytaneo cibatione remunerer et forte quidem vobis sic
dicens simile videor ac si de benignitate atque remunerati
one superbe sentiens hoc non est o viri athenienses sed
hoc magis nam persuadeor hominum nullum esse qui volens
iniuste faciat vobis hoc autem non persuadeo per parvum
namque tempus in medium loquimur. Verum ut ego existimo
si vobis sicut ceteris hominibus non tamen per unam diem sed
per plures iudicare de morte mos esset persuaderetis vos quidem
sed nunc in parvo tempore calumnias per magnas diluere non
est facile. Cumque sim ego persuasus erga nullum debere in
iuste agere longius ab sum ut contra me met ipsum iniuste
faciam unque me ipsum dicam quod dignus sim malo dignumque
tali quedam me facere quicquam precatus. vel si non pa
tiar istud quo me dignum Melitus putat quod me nescire inquit
bonum ne malum ne sit atque huius in locum hys me dignum
deprecer fieri que ego haud dubitem mala esse utrum ne
vinculis me decet ergo in vinculis servatum vivere undecim
magistratuum qui semper athenis statuuntur servientem
Utrum ne pecuniis et esse in vinculis quousque solvero nisi
quid exilio. et forte hoc dignus putabor nimis enim sensibi
lis viri athenienses si ita sim in compos rationis ut ratio
cinari hoc ipse non possim quod quidem vos cum cives mei si
tis meas conversationes atque sermones tolerare non potuen
tis sed vobis in invidios graves quam fuerint cum illic nunc libe
rari queratis. Alii ne igitur ipsos facile ferent. Longe est
aliter viri athenienses. bonumque ne michi sit vivere si huius
etatis exulem ex alia quam in aliam civitatem permuter atque
expellar. hoc enim haud dubito quod quocumque devenero dicen
tem me ut hic faciunt audient iuniores. Et si hos quidem
amovero hi suos suadentes seniores me expellent. At si non
amovero istorum patres atque domestici propter eosdem istos et
me expellent sed forte diceret aliquis tacens sine quiesces

o socrates non potes a nobis exigens uitam agere. At
hec quique uestrum suadere omnium est difficilimum
si enim dixero quoniam hec si deo non credere. id qz pp̄ter
quiescere non possim michi tanq̄ nugas agenti nō cre
detis. Si uero dixero quod sit maximū hominū bonū qua
libet de uirtute die sermonē agere atqz de alijs de quibus
me disputatē auditis me qz ipsū et alios scrutantis. in
pscrutabilis uero uita homini nō sit uiuendi. Et hec longe
minus credetis m̄ 7 tamen sic se habent hec uiri ut ego
īquā nō tamen sunt ad suadendū facilia. 7 ego dignuz
me malo putare nō consueui si michi itaqz esset pecunē
me quot possem pecunijs redimendū curarem nil enim
michi nocerem. sed quidem haud sunt m̄ nisi si quot sol
uere possim tot me damnare uelitis possem autem forte
uobis soluere argenti pūmnā. tanto enī eiz me redimam
Ceterum plato o uiri athemenses crito qz. Et crito bolus
7 apollodorus redimi me triginta minis uolunt ipsi qz
uadimoniū mihi facere tanti itaqz me dignū existiō
dignīqz hi fideiussores erunt ad soluendum argentuz
Sz nec p multū tempus uiri athemenses ab hijs qui ui
tuperare urbem uolunt nomen istud 7 causam habebi
tis. quod uiri sapientē socratem occidatis. Aiunt enim
me eē sapientem q̄uis non sim qui uolunt uobis ī p̄pēri
um agere si paruū itaqz tempus expectetis me mōri uti
qz uobis continget etatem enī meam uidetis que quidē
a uita longinquior morti ppinquiorem. Alloquor autē
istud non uos omnēs sz hōs qui morte me dignū puta
runt. Et hec quidem istos tales alloquor forte putetis
me uiri athemenses in opia sic uerborū uobiscum uti
nulloqz flore dicendi si cuncta 7 dicere 7 facere oporter
putarem ut accusatiōem declinarem. longe aliter est
sz quidem inopia captor non uerborum utiqz sz audatie
7 impudentie q̄qz uos talia alloqui haud uelim que
uobis sint audita quidem dulcia cum q plorarem 7 lugerē

pluraq; alia facerem atq; dicerem me sicut inqua indigna
que uos audire ab alijs consueuistis sed nec cu hec fieret
unq periculi causa illiberale quicq agendum putaui nec
nuc aliter sentio cu me excusem sed longe magis eligo
me sic excusans mori q si me ritu illo excusem uiuere
non eni aut in causa aut in bello nec me nec aliu quequa
conari oportet ut omnimodo morte effugiat. Sepius enim
i prelijs hec uidetur quod mori quisq effugiens arma di
mittat supplexq; deprecetur psequentes pluraq; alia i
quocuq; periculo conantur homines ut mortem uitent
si qui ob istud facere quidem omia & dicere audent sed non
est sic uiri athenienses effugere mortem difficile quin lo
ge difficilius iniquitatem. mortem enim currit uelotius
et nuc ego qui tardus sum atq; senex a tardiori capior
accusatores aute mei qui uirides atq; atq; ueloces ab ea q
uelocior est iniquitate. & nuc quidem ego a uobis habeo
mortis causam debens hij quidem aueritate nequitiam et
in iusticiam. debentes & ego meo a quo appretior maneo
Et isti etiam & hec sic forsitan habere decebat conuenienter
q; se habere arbitror. Sed quidem uobis qui me condemna
tis quid sit post futurum uaticinari desidero iam enim illic
sum quo maxime incipere homines ariolantur tu cu debeat
mori. Dico itaq; uiri si me occiditis fore ut statim post obi
tum meum acrior longe uos p iouem psequatur punitio
quam ea sit qua nuc me inficiatis hec enim nuc facitis eu
tare putantes ne uestra amplius uita redarguatur. Sed
longe aliud uobis ut ego inquam contanget aderut enim plu
res qui uos redarguant quos continebam nuc ipse sed uos
non aduertistis qui eo quod sint iuniores ualde acriores e
runt si enim occidentes homines creditis quequa ne uos re
darguat quod non recte pquiritis detinere. no bene eo in
telligitis nam hec liberatio nec est ualde sufficiens nec pul
cra sed illa pulcherrima & optima alios no phibere s; pparare
se ipsu ut sit q optimus. Uobisq; qui me condemnatis hec suffi

ciat uaticinari. Vos uero qui me absoluistis hac de re que
agitur dulcius alloquar dum uacant adhuc principes nec
dum uenio quo mori me aduenientem oportet totum sed
hoc tempus mihi maneatis o uiri nil enim prohibet confabu
lari inuicem donec liceat. Vobis etenim tanquam amicis uolo
quod nunc michi contingit aperire. quid ne intelligat. mi
enim o uiri quos si iudices uocem recte uocem quiddam mi
rabile accidit nam que mi est solita demonis diuinatio in precedenti
tempore per ualde quasi semper contingebat et in paruulis etiam
rebus si quid facturus essem non recte facere id michi prohi
bens. Nunc autem que michi hic accidant uos uidetis que
forte quispiam esse malorum ultima existeret signum uero
me nullum diuinum quod sit dignum mane cum domi essem
quicquam prohibuit nec cum adhuc ad tribunal ueniebam nec
cum uerbum aliquod debere dicere cum in alijs pluribus sermo
nibus interea me cum dicere prohibuerit. Nunc autem in hac acti
one neque in opere ullo nec in sermone aduersatus est mihi quod
ne ad hoc cause esse coniciam uobis dicam bonum hoc esse quod
contingit mihi concluditur nec est ut recte nos existimemus
quicunque mortem malum esse putamus cuius michi per magnum
signum est nulla est enim causa quin michi consuetum signum
obuiasset nisi aliquod bonum deberem dicere. Quod quam multa
sit spes signum hoc esse bonum. hinc intelligamus. Nam mori
quidem alterum duorum est. Aut enim nil esse nullumque
post mortem sensum morientem habere aut secundum quod
dicitur permutatio est anime quedam aut transmigratio.
hinc ubi nunc est in alium locum. Aut si nullus sit post mortem
sensus uerum sit tanquam somnus in quo qui dormit nec som
nia uideat nulla profecto mors mirabile lucrum est. Ego
arbitror quidem si quempiam hanc noctem accipere oporteat
in qua sic dormitur ut nec somnium nullum uideatur. Et
inde sic dies noctesque alias illi comparare conueniat perscru
tantemque quam dicere quot hac nocte dulcius et suauius dies
et noctes in uita sua peregerit arbitror arbitror in quam

non solum priuatum quendam sed magnū regem bene enu
merabiles istas inuenire respectu aliarum dierum atq; noc
tium. Si tale ergo mors est lucrum ut ego dico ⁊ nihil plus
omne tempus ēē uidetur quod nox una. Verum si mors est
hinc ad alium locum emigrare et uera sunt que dicuntur
ut illic sunt om̄es qui sunt mortui quid maius hoc sit bonū
Si quis illuc aditum adueniens dimittat istos qui iudi
ces ēē uidentur uero illos inueniat iudices qui illic dicūt
iudicare. Minoem ⁊ Radamanthum ⁊ Eacum ⁊ Triptolemū
⁊ alios. Eacus semideorum quicūq; uitam agentes iusti
fuere numquid inutilis hec sit transmigratio rursus aliqs
uestrum quanti faciat si ob uersari possit Orpheo ⁊ Mu
seo ⁊ Hesiodo ⁊ Homero. Ego multotiens quidem uelim mori
si uera ista sunt. Ex eo dulcissima michi illic fit conuersatio
ubi palamedem inueniam ⁊ eantes. Eantes ⁊ Telamonem
⁊ si antiquorū quis alius ꝓpter iniustum iudiciū extremū
clausit diem qui passiones meas suis compararet ut puto
non in iocundum hoc sit ⁊ quod est quidem maximū illic
moram agere perscrutantem perquirentemq; qui assint sicut
hic sit ne ipsorum aliquis sapiens ⁊ si quis esse putet non
sit tamen. quantiq; quidem quispiam o uiri iudices exti
met magnum qui contra troyam duxit exercitum perscru
tari aut Vlixem aut Sisyphum aut infinitos alios si
quis diceret ⁊ uiros ⁊ mulieres quos illic alloqui et simul
ēē atq; perscrutari felicitatis quid est summe sit nec isti hu
tantum gratia qui illuc applicant felices sunt s; ob alia
etiam qui sunt illic horum qui hic sunt felitiores sunt
cū iam reliquū tempus immortales. siquidem que dicūt
uera sunt. Sed uos o uiri iudices spem bonam de morte
habere oportet ⁊ unū hoc uerum intelligere q̄ nullum ui
ro bono malum assit nec uiuenti quidem nec mortuo neq;
a dijs negliguntur hu res neq; ex improuiso nūc aguntur
mee. sed manifestum est michi quod iam mori ⁊ emendo
rerum abire sit mihi melius id ꝓpter nihil signū contradicē

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Et ego his qui me clamant meisq; accusatoribus non valde
irascor. licet non ea mente me ⁊ clamauerit ⁊ accusaue
rint. Sed putantes in aliquo nocere ex quo digni ẽ eis
succensere. Ceterum hoc tantũ deprecor ipsos ut meos
gnatos quã primũ p etatem fieri poterit castigetis. o
uiri inq; his hisdem eos tristiores reddatis in quibus uos
ego solebam si uobis aut pecunias aut quid aliud pponere
uirtuti uidebuntur. ⁊ si quid uideantur ẽe cum nil sint
uituperetis eos ut uos ego. quoniam que curare oporteat
haud curent cuiq; nullius sint digni ẽe aliquid putent. Et
si hec feceritis ⁊ mecũ quidem et cũ filijs meis iuste ege
ritis. Sed iam est tempus abire morituro uitaq; mihi
uobisq; uitam acturis. Utri autẽ nostrum fiat melius
ignotum omnibus est preter q̃ deo.